

Ärende: VN/18534/2020

Förslag till regeringens proposition med förslag till lag om Tillgänglighetsbibliotek Celia - arbetsgruppens rapport

Tillgänglighetsbiblioteket Celias ställning och syfte (1 §)

Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf (FSS) tackar för möjligheten att ge utlåtande gällande regeringens proposition för lag om Tillgänglighetsbiblioteket Celia.

Ställning och syfte är väl formulerade. FSS anser att det är viktigt att paragrafen refererar till upphovsrättslagen med tanke på att specificera målgruppen för Celias bibliotekstjänster.

Bibliotekets uppgifter (2 §)

Bibliotekets uppgifter är väl definierade.

Det är centralt från jämställdhetsperspektiv att litteratur och läromedel finns i olika tillgängliga format. För att svenskspråkiga personer med synnedsättning ska ha tillgång till sitt eget läs- och skriftspråk, är det ytterst viktigt att Celia producerar tillräckligt svenskspråkigt punktskriftsmaterial, taktila böcker och annat taktilt material av hög kvalitet. Det är även av stor vikt att rådgivning i användning av material och tjänster finns även för svenskspråkiga personer med synnedsättning. Det är viktigt att Celias kunder kan få rådgivning gällande bibliotekets material och tjänster per telefon även på svenska. Digitala lösningar är inte tillgängliga för en stor grupp Celias kunder. Utan tillräcklig telefonservice ökar risken för synskadades informationsutanförskap, vilket leder till marginalisering.

Med tanke på läromedel, studiematerial och material i kunskapsintensiva branscher är tillgång till materialet med samma varsel som andra i samhället ytterst viktigt från jämställdhetsperspektiv. Resurser borde styras till att produktions tiden för denna typ av material avsevärt förkortas, samtidigt som Celia i rollen som sakkunnig inom tillgängligt publicerande kunde intensifiera samarbetet med förlag som producerar läromedel, studiematerial och material för kunskapsintensiva branscher. Detta är inte direkt en fråga på lagnivå. FSS föreslår att utbildnings- och kulturministeriet beaktar dessa målsättningar i resultatstyrningen i de årliga resultatförhandlingarna med Celia.

Avgiftsfrihet (3 §)

FSS stöder avgiftsfriheten med tanke på bibliotekets tjänster för förmedling och utlåning av bibliotekets material samt rådgivning.

Användningsregler och användnings- och låneförbud (4 § och 5 §)

I paragraf 4 står det: "Biblioteket kan utfärda regler som kunderna ska följa". FSS föreslår att texten ändras till: "Biblioteket har regler som kunderna ska följa". Om texten inte ändras, blir följande referens till paragraf 4 i paragraf 5 utan verkan, om biblioteket själv får besluta om de har regler eller inte: "En kund får inte låna bibliotekets material, om han eller hon inte har lämnat tillbaka sitt tidigare lånade material inom den tidsfrist som anges i de användningsregler som avses i 4 § eller inte inom angiven tidsfrist har ersatt det försvunna eller skadade material". I reglerna kan vid behov noggrannare än i lagen definieras kriterierna för att bli kund.

I detaljmotiveringarna för paragraf 5 borde låneförbudet sänkas från högst 60 dagar till högst 30 dagar så att den är i enlighet med paragraf 15 i lagen om allmänna bibliotek (1492/2016). En person med funktionsnedsättning kan inte bestraffas hårdare än andra i samhället.

Samverkan, direktion, direktör och Braille-delegationen (6 §-9 §)

FSS föreslår att paragraf 6 andra moment ändras enligt följande:

"Biblioteket ska samverka med de allmänna biblioteken, övriga bibliotek samt daghem, skolor, läroanstalter, andra samfund och sammanslutningar". Det är viktigt att till exempel barn med synnedsättning får tillgång till taktilt material genom Celias bibliotekstjänster i ett så tidigt skede som möjligt och att samarbetet med olika parter stöder livslångt lärande och tillgång till information.

I detaljmotiveringarna för paragraf 6 borde samfund och sammanslutningar definieras som t.ex. organisationer som representerar Celias kundgrupper, organisationer som utvecklar teknologier relaterade till tillgänglig publicering och tillgänglig läsning samt organisationer som representerar förlag.

I paragraf 7 gällande direktionens uppgifter föreslår vi ett förtydligande i detaljmotiveringarna med tanke på "vittsyftande och principiellt viktiga ärenden". I detaljmotiveringarna borde ges exempel på dylika ärenden. Därför föreslår vi tillägget: "Till dessa hör bland annat Celias strategi och användningsregler."

Med tanke på Undervisnings- och kulturministeriets förordning om Braille-delegationen och om direktionen för tillgänglighetsbiblioteket Celia, till vilken paragraferna 7 och 9 refererar, är den svenskspråkiga representationen central för att dubbelminoritetsutmaningar ska kunna beaktas.

Nytt namn som föreslås för myndigheten: Tillgänglighetsbiblioteket Celia

Det föreslagna namnet är beskrivande och koncist